

MEGOLDÁSOK

5. osztály

1. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket! (6 pont)

4	Augustus uralkodása	1	marathóni csata	5	ókor vége
6	első keresztés háború	2	szalamiszi csata	3	Caesar halála

2. Írd a fogalmak elé a meghatározásuk sorszámát! Vigyázz, egy sorszám kimarad! (8+2 pont)

5	saduf	4	szügyhám	9	provincia	3	limes
1	polisz	2	feudum	7	hoplita	8	zikkurat

1, Görög eredetű kifejezés. Több jelentése is van. Először fellegvár értelemben használták, majd az elnevezés átragadt arra a településre, amely a fellegvár védelme alatt állt. Így aztán az egész városállamot, vagyis a városközpontú államot értették alatta.

2, Az adományozó hűbérúr irányában főleg katonai szolgáltatással terhelt földbirtokot jelentette, amelyet a megadományozott hűbéresnek vagy vazallusnak személyesen kellett teljesítenie.

3, A Római Birodalom védelmét szolgáló, a császárkorban létesített szárazföldi határvonal, (a történelem során általánosítva ezt a kifejezést alkalmazzák a folyam menti *ripa* védőrendszerre is). Mindkettő egy út(védő)szakaszhoz kapcsolódó sáncok, árkok, őrtornyok, erődök alkottak.

4, A fogatolás olyan eszköze, amelyet - a korábban alkalmazott módszerrel, a [...] szemben - nem az állat nyakára, hanem lejjebb, az úgynevezett szügyére raknak. Alkalmazásával jelentősen megnőtt a befogott állat húzóereje.

5, Vízkimelő szerkezet, leginkább a mi gémeskutunkra hasonlít. Független oszlopra rögzített, mozgatható kereszttrúd egyik végéről bőr vödör lóg, a másik végén ellensúly segíti a vízzel teli vödör kiemelését

6, A [...] szó az ógörög δημοκρατία szóból származik, jelentése a nép uralma. A szó töve a δημοσ (démosz) nép szó, a κρατειν (kratein) jelentése uralkodni, a ία (ia) pedig egy képző.

7, A [...] ókori görög nehézfegyverzetű gyalogos katona volt. Fegyverzetének, pajzsának neve hoplon volt, erről kapta a nevét. Az ókori görög polisz legfontosabb haderőneme volt.

8, Toronytemplom vagy lépcsős templom egy sajátos mezopotámiai templomforma, ahol több egymásra rakott, egyre kisebbedő terasz tetején áll a tulajdonképpeni szentély, vagy szűkebb értelemben vett templom.

9, A Római Birodalom legnagyobb Itálián kívüli területi és adminisztrációs egysége volt egészen a tetrarchia (i. sz. 296) idejéig, amikor a császárok még nagyobb adminisztratív egységeket is alkalmazni kezdtek. Ezek a tartományok alárendeltek Rómának, lakói adót fizetnek az államnak.

Kimaradó sorszám: **6**

Ehhez kapcsolódó fogalom: **DEMOKRÁCIA**

3. Melyik történelmi személyre ismersz rá? (5 pont)

- a, 800-ban Rómában császárrá koronázták: **NAGY KÁROLY**
- b, Róma utolsó királya: **SUPERBUS**
- c, Fáraó, neki építették a legnagyobb piramist: **KHEOPSZ**
- d, A marathóni csata győztes hadvezére: **MILTIADESZ**
- e, Babiloni király, törvénygyűjteményéről nevezetes: **HAMMURAPI**

4. Figyelmesen olvasd el a forrást, majd válaszolj a kérdésekre!

„A drámának az első előjele i.sz. 62-ben történt. Ekkor a várost egy hatalmas földrengés rázta meg, ami elővehette, hogy a Vezúv magához tér korábbi némaságából. Ezt a lakók még nem sejtették, és a komoly károkat szenvedett várost megpróbálták magához téríteni, a romok helyén új épületeket emeltek. Tizenhét év maradt a helyreállításra, melyet a lakók ki is használtak. Ám a megtörtént események tudatában már csak vihar előtti csendként emlegetheti ezen időszakot az utókor. 79. augusztus 24-én, a délutáni órákban hirtelen kitört a Vezúv és a feltörő hamu maga alá temette ezt a virágzó campaniai települést. A kitörésről írásos beszámoló maradt fenn az ifjú Plinius és *Tacitus* közti levélváltás nyomán. A levelek az idősebb Pliniusról szólnak, aki természet-tudós és a közelben állomásozó római flotta admirálisa volt. Plinius segíteni akart a menekülőknél, de a hirtelen lezúduló mérges gázok őt magát is megölték. A levelek részletesen leírják a kitörés mikéntjét és pusztító erejét. Ekkor az eltemetett város úgy tűnt, örökre kiradírozódik a történelemből, első rátalálása véletlenszerűen történt a XVI. században egy csatorna ásása közben. Ekkor azonban még nem sejtették, hogy Pompeii romjaira bukkantak. A XVIII. században kezdték a komolyabb feltárást Bourbon Károly király megbízásából. A XIX. században Giuseppe Fiorellinek köszönhetően megkezdődtek a tudományos ásatások is, neki köszönhető a ma is megtekinthető, óriási döbbenetet kiváltó „lenyomatok” létrejötte. Felkereshetünk közfürdőt és magánházakat. A magánházak nevüket feltárójukról, vagy az ott talált jellegzetes festmények, tárgyak, szobrok után kapták. A „kis szökőkutas házat” például a nimfáknak szentelt szökőkútról nevezték el. A „nagy szökőkutas ház”-ban egy hatalmas gipszalakokkal, mozaikkal, bronzszobrokkal díszített szökőkút áll. A legnagyobb magánház az ún. „Faun háza”, melynek hatalmas mérete bizonyítja, milyen gazdagságra tettek szert az arisztokrata, vezető rétegek az ókori Római Birodalomban. Ebben a házban találtak egy több mint egymillió darabból álló mozaik képet, mely *Nagy Sándor* és *III. Dareiosz* csatáját ábrázolja. A ház a nevét az ott található „táncoló Faun szobra” után kapta

Érdeemes - a teljesség igénye nélkül - megnézni Dioscuri házát (látnivalók: korinthoszi átrium és falfestmények), Meleagrosz házát (freskó, márványasztal), Apolló házát (piramis alakú szökőkút), a tragikus költő házát (mozaikkép és freskó). Majd tanácsos Pansa házával (korabeli bérház), a Pékség épületével (egyike az ásatások során előkerült 35 nagy pékségnek), Sallustio házával (véltetően Pompei egyik legrégebbi háza) és a sebész há-

zával (nevét a megtalált negyven bronz és vas sebészeti eszköztől kapta) folytatni a sort. Továbbá Pompei központjában megtekinthetjük az Apolló templomot, a Bazilikát, Jupiter templomát, Fortuna Augusta templomát, Vespasianus templomát, a Foro Civile-t (a város központja), és a népgyűlés (Comitium) épületét. Itt található a Macellum, a város nagy piactere is. Ennek közelében van a Foro Olitorio, ami zöldség-és gyümölcs piac volt, ma viszont a feltárt régészeti anyagok tárolására szolgál. Az egyik legkülönlegesebb épület a Misztériumok Villája, a város szélén található. Visszafelé vezető utunkon az ókori vadászházat (gazdagon díszített vadászati témájú freskók), a Nave Europa házat (egy rakományt szállító hajót ábrázol EUROPA felirattal) keressük fel mindenképpen. Ha már elfáradtunk, itt pihenhetünk, de utána folytassuk az utat! Octavius Quartio házát (gyönyörű oszlopos ház, csodás falfestményekkel díszítve) és a Kagylóban lévő Vénusz házát (az előző házhoz hasonló, mintha még most is ott lakna valaki) ne hagyjuk ki a látnivalók sorából. A főutakról valamikor mindenképpen le kell térni ahhoz, hogy a színházat, a nagy tornacsarnokot és az Amfiteátrumot vagy a Menekülők kertjét (egy család 13 tagjának lenyomata, akiket menekülés közben ért a halál) megnézhessük, de a látvány igazán megér egy kis kerülőutat.”

forrás: http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/1486/a_hely_ahol_megallt_az_ido-utibeszamolo_pompeii-bol/

a, Melyik házra igaz? (3 pont)

- 1, Csodás falfestmények vannak benne: **OCTAVIUS QUARTIO**
- 2, EUROPA felirat található benne: **NAVE EUROPA**
- 3, Korinthoszi átriummal rendelkezik: **DIOSCURI HÁZ**

b, Ki ő? (3 pont)

- 1, Uralkodó, aki megbízást ad a feltárássra: **BOURBON KÁROLY**
- 2, A menekülőkön segít, de halálát leli a kitörés során: **IDŐSEBB PLINIUS**
- 3, Perzsa király, mozaikon szerepel: **III. DAREIOS**

c, Igaz (I) vagy hamis (H)? (5 pont)

Pompeii mellett a Vezúv vulkán található. **I**

A „kis szökőkutas házban” bronzszobrokkal díszített szökőkút található. **H**

A Foro Olitorio napjainkban a feltárt régészeti anyagok tárolására szolgál. **I**

Ifjabb Plinius a tengeri hajóhad admirálisa volt. **H**

A városban több pékség is működött. **I**

5. Az ókori Indiát és Kínát ábrázoló térkép segítségével válaszolj a kérdésekre!

a, Évszámokkal válaszolj! (3 pont)

- 1, Buddha születése: **KR.E. 563**
- 2, Konfuciusz halála: **KR.E. 479**
- 3, Lao-ce évszázada: **KR.E. V.**

**b, A térkép rácsozásával válaszolj! (Például: Földközi tenger – A2)
(4 pont)**

- 1, Babilon: **B2**
- 2, Harappa: **C2**
- 3, Japán: **F2**
- 4, Tibet: **D2**

**c, India (I) vagy Kína (K)? Írd a megfelelő ország betűjelét a fogalom mögé!
(6 pont)**

- 1, arab számok: **I**
- 2, szügyhám: **K**
- 3, Jangce: **K**
- 4, Agyag sírkatona: **K**
- 5, vízszabályozás: **I**
- 6, Ming-dinasztia: **K**

6. Melyik csatáról szól a leírás? Mikor volt a csata? (5+5 pont)

1, A második pun háború afrikai csatája.

csata helye: **ZAMA** évszám: **KR.E. 202**

2, Csata a görögök és a perzsák között, perzsa győzelem.

csata helye: **THERMOPHÜLA** évszám: **KR.E. 480**

3, Ütközet Caesar seregei és a gallok között.

csata helye: **ALESIA** évszám: **KR.E. 52**

4, Csata Egyiptomban a Római Birodalom korszakában.

csata helye: **ALEXANDRIA** évszám: **KR.E. 48-47**

5, Várostrom Illionban

a település mai neve: **TRÓJA** évszám: **KR.E. 1200 KÖRÜL**

**7. Melyik egyistenhívő vallásra igaz? Írd a kezdőbetűt a megállapítás után!
Lesz olyan is, ahova többet írhatsz! (15 pont)**

ZS=zsido vallás K=kereszténység I=iszlám

A legfiatalabb vallás.	I
A Biblia mindkét részét elfogadják.	K
Jeruzsálem az egyik szent városa.	ZS,K,I
Allah az egyetlen istene.	I
Híveinek tiltja a sertéshús fogyasztását.	ZS,I
Ázsiában alakult ki.	ZS,K,I
Ábrahámot ősatyaként fogadja el.	ZS,K,I
Jézus ilyen vallású volt.	ZS